

Landets kommuner

Deres ref.:

Vår ref.:

Saksbehandler:

Dato:

20/25729-2

Andreas Skulberg

04.07.2020

Vaksinering mot sesonginfluensa høsten 2020

Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet ber landets kommuner og helseforetak om å sørge for at alt helsepersonell med pasientkontakt får informasjon om influensa og tilbud om gratis vaksine. Vi ber også om at kommunene vaksinerer så mange som mulig av innbyggerne som tilhører de definerte risikogruppene for alvorlig influensa. I Norge har omtrent 1,6 millioner mennesker en eller flere tilstander som kan gjøre dem mer utsatt for alvorlig sykdom eller død ved influensasykdom. Kommunene har ifølge smittevernloven og vaksinasjonsforskriften plikt til å sørge for tilbud om vaksine til risikogruppene, samt at vaksineringen organiseres på en slik måte at man oppnår høyest mulig dekning. Kommunene har i tillegg et ansvar for at lokalt helsepersonell er vaksinert for å beskytte både de ansatte og deres pasienter.

Mål: minst 75 prosent er vaksinert

Verdens helseorganisasjon (WHO) og EU anbefaler at minst 75 prosent av målgruppene (risikogrupper og helsepersonell) er vaksinert mot influensa. De siste årene har vaksinasjonsdekningen økt, særlig blant høyrisikogruppene og blant helsepersonell i spesialisthelsetjenesten. Vaksinasjonsdekningen er vesentlig bedre i sykehus enn i kommunale helse- og omsorgstjenester.

Influensa og covid-19

I 2020 er det enda viktigere enn tidligere at målgruppene blir vaksinert mot sesonginfluensa på grunn av covid-19 pandemien. Risikogruppene for influensa og covid-19 er delvis overlappende. Det er ikke mulig å skille kliniske tegn på de to sykdommene. Det er også mulig å være smittet med begge virus på samme tid. Influensavaksine er bare effektiv mot infeksjon forårsaket av influensavirus, og vil ikke beskytte mot covid-19. Vaksinering er likevel viktig for å unngå alvorlig influensasykdom, unngå at helsepersonell blir syke på grunn av influensa og for at ikke influensaepidemien ytterligere forverrer situasjonen i et helsesystem som kan være overbelastet av covid-19.

I de senere år har influensautbruddet startet rundt juletid med en topp enten ved nyttår eller rundt vinterferien. Det er svært viktig at så mange som mulig er vaksinert før jul. Samtidig er det viktig at

Helsedirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Jon Hilmar Iversen, tlf.: +4790668234

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

vaksineringen ikke starter for tidlig. Det er fordi immuniteten etter influensavaksine vanligvis ikke varer mer enn 6 måneder. Blant eldre kan beskyttelsen avta enda raskere.

Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet anbefaler at vaksinering blir gjennomført i perioden oktober til desember.

Vaksinering av risikogruppene

Til høsten skal mange vaksineres på kort tid og det må planlegges for vaksinering med smitteverntiltak for å hindre spredning av covid-19. På grunn av økt interesse for influensavaksine er det viktig å planlegge for stor pågang og sikker vaksinering i en smittevernsituasjon. Dette betyr at kommuner og innbyggere må ta høyde for utvidete smitteverntiltak ved vaksinering, for eksempel økt avstand mellom personer, strengere hygienetiltak, færre personer samlet på samme sted, osv. Tiltakene vil også måtte tilpasses smittesituasjonen i den enkelte kommune. Det betyr at kommunene må planlegge for flere alternative vaksinasjonssteder, mer personell og tilgang på smittevernutstyr.

Folkehelseinstituttet vil avholde et Webinar 9. september hvor informasjon om alle aspekter ved vaksineringen vil bli tatt opp. Det vil være mulig å komme med spørsmål på forhånd. Det vil videre bli laget veiledning for hvordan kommunene kan gjennomføre vaksinering med smitteverntiltak basert på ulike utbruddsstadier for covid-19. Dette vil bli tilgjengelig i løpet av sommeren og høsten. Kommunene må selv lage lokale planer for organisering av vaksineringen.

Vaksinering av helsepersonell

Hvorfor bør helsepersonell få vaksine?

- Helsepersonell har klart høyere sannsynlighet for å få influensa enn voksne som ikke arbeider i helsetjenesten. Sannsynligheten for å bli syk med influensa blir betydelig redusert hvis du er vaksinert.
- Du kan være smittet av influensa selv om du har milde eller ingen symptomer. Helsepersonell som ikke vet at de har influensa, vil derfor kunne gå på jobb og risikere å smitte pasientene sine. Dette kan føre til at pasienter blir alvorlig syke eller dør.
- Vaksinering av helsepersonell forebygger sykdom, redder liv, gir bedre beredskap i helsetjenesten, reduserer bruk av antibiotika og kan spare samfunnet for store utgifter.

Hvordan rammer sesonginfluensa pasienter og beboere?

- Personer i [risikogruppene](#) har økt risiko for å bli alvorlig syke eller dø av sesonginfluensa.
- Risikogruppene er: Gravide etter 12. uke, alle over 65 år, beboere i sykehjem, personer med kroniske sykdommer (lunge- og hjerte-kar-sykdom, nyre- og leversvikt, diabetes, kronisk nevrologisk sykdom eller skade, nedsatt immunforsvar, svært alvorlig fedme, annen kronisk sykdom som kan forverres hvis man får influensa). Helsepersonell, husstandskontakter til immunsupprimerte pasienter, svinerøkttere og andre med kontakt med levende griser omfattes også av målgruppene for influensavaksine.
- Hver influensas sesong varsles lokale influensautbrudd i sykehus og sykehjem til Folkehelseinstituttet. Smittede beboere og pasienter blir ofte alvorlig syke og mange dør. Helsepersonell kan utgjøre en betydelig andel av de smittede i slike utbrudd, og kan også være den primære smitekilden.

- Antallet som blir alvorlig syke eller dør av influensa varierer fra sesong til sesong. Folkehelseinstituttet anslår at sesonginfluensa i gjennomsnitt fører til 5000 sykehusinnleggelser og 900 dødsfall per sesong.

Fakta om influensavaksine

- Influsnaviruset endrer seg fra sesong til sesong og vaksinen må hvert år tilpasses de virusene som sirkulerer. Derfor må helsepersonell ta ny vaksine hvert år for å unngå å smitte pasienter.
- Effekten av influensavaksinen varierer fra sesong til sesong. I gjennomsnitt vil 6 av 10 friske voksne som tar vaksinen være beskyttet mot sykdom. De som likevel får influensa, vil som regel få et mildere forløp.
- Noen får bivirkninger av vaksinen. Disse er som regel milde og kortvarige. Alvorlige bivirkninger er svært sjeldne.

Arbeidsgivers ansvar og oppgaver

- Arbeidsgiver skal, ifølge forskrift om utførelse av arbeid § 6-12 og forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten § 2-2 a), pkt.1 og § 3-6, sørge for at personell som kan utsettes for smitte i arbeidssituasjonen får informasjon om influensavaksinen. Arbeidsgiver skal også dekke utgifter til vaksinerings.
- Forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten slår videre fast at alle institusjoner skal ha et infeksjonskontrollprogram med tiltak som verner ansatte og pasienter mot smitte. Tilbud om vaksinerings mot sesonginfluensa er et slikt tiltak.
- Arbeidsgiver skal gjøre en vurdering av sårbarheten i ulike deler av virksomheten. For områder og avdelinger med spesielt sårbare pasientgrupper, er det viktig at alle ansatte er vaksinert mot influensa.
- Helsepersonell som arbeider med pasienter i risikogruppene bør, som hovedregel, være vaksinert mot influensa. Dette gjelder særlig personell som har kontakt med sårbare pasientgrupper innenfor eldreomsorg, nyfødtmedisin, kreftbehandling, infeksjonsmedisin, og intensivavdelinger.
- Dersom personell som arbeider med risikogrupper motsetter seg å bli vaksinert, skal arbeidsgiver gjøre en individuell risikovurdering. Arbeidsgiver må i slike tilfeller vurdere om det er behov for særskilte tiltak og om det forsvarlig å la vedkommende fortsette å arbeide med disse pasientene i influensasessongen. Det kan være aktuelt å gi den aktuelle helsearbeideren pålegg om særskilte beskyttelsestiltak eller gi vedkommende andre oppgaver uten pasientkontakt i denne perioden.
- Helsedirektoratet arbeider med en forklaring til lovtekst om vaksinerings av helsepersonell. Denne vil bli publisert på Helsedirektoratet.no i løpet av høsten.

Praktisk gjennomføring

- For at flere skal bli vaksinert, anbefaler vi at de ansatte får informasjon og tilbud om vaksine på arbeidsplassen, og at vaksinerings foregår der de ansatte er. Vaksinerings må ellers foregå i henhold til de anbefalinger som blir gitt med tanke på smitteverntiltak. Folkehelseinstituttet vil utarbeide overordnet veiledning på dette området, men kommunene må selv lage lokale planer for organisering av vaksinerings.
- Ledere bør oppfordre ansatte til å la seg vaksinere og bør la seg vaksinere selv. På den måten er de gode forbilder.

- Vaksinasjonene registreres i SYSVAK, fortrinnsvis via et elektronisk journalsystem eller via fil-import. Alternativt på papirskjema som sendes til FHI. Registrering i SYSVAK regnes ikke som journalføring. For mer informasjon om registrering i SYSVAK se her: <https://www.fhi.no/hn/helseregistre-og-registre/sysvak/melde-til-sysvak/>
- Eventuelle bivirkninger meldes til BIVAK. For mer informasjon se her: <https://www.fhi.no/sv/vaksine/bivirkninger/melde-bivirkning-vaksine/>
- Kommuner eller helseforetak som leier inn personell til helsetjenesten fra private firmaer, bør sikre at de avtalefester at arbeidsgiver skal tilby gratis vaksine til ansatte som skal ha pasientkontakt.
- Ved behov for etterbestilling av vaksiner, ta kontakt med [FHI](#):

Mer informasjon hos Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet

- [Influensavaksinasjonsprogrammet – veileder for helsepersonell](#)
- [Informasjonsmateriell til helsepersonell og risikopasienter \(plakater, informasjonsark, filmer med mer\)](#)
- [Influensavaksine til helsepersonell \(FHI\)](#)

Har du spørsmål om vaksiner mot sesonginfluensa?

E-post

- Folkehelseinstituttet: vaksine@fhi.no

Telefon

- Vaksinerådgivning for helsepersonell (FHI): 21 07 70 00 (alle hverdager kl. 13-14.30)

Vennlig hilsen

Bjørn Guldvog e.f.
helsedirektør

Camilla Stoltenberg
direktør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Dette brevet er sendt til landets kommuner og landets helseforetak.

Kopi:

KS-KOMMUNESKTORENS ORGANISASJON;FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no;Helse- og omsorgsdepartementet, Vakt-covid19 @hod.dep.no;Landets fylkesmenn

